

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน : ศึกษากรณีสินค้าอุตสาหกรรม

นางสาวเดิมนิธิ ปัญญาวัฒน์ชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6988-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RULES OF ORIGIN IN AFTA : INDUSTRIAL GOODS

Miss Tiamsiri Panyawattanachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6988-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน : ศึกษากรณีสินค้า
อุตสาหกรรม

โดย

นางสาวเต็มสิริ ปัญญาวัฒน์ชัย

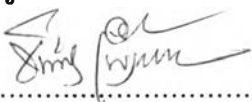
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

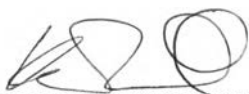
รองศาสตราจารย์ทัชชฌัย ฤกษ์ะสุด

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

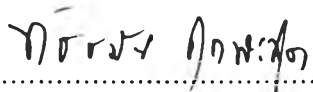

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ทัชชฌัย ฤกษ์ะสุด)

..... กรรมการ
(อาจารย์สมบูรณ์พงษ์ พุกกะเวส)

..... กรรมการ
(อาจารย์สาขันธ์ จันทร์วิภาสวงศ์)

เต็มศิริ ปัญญาวัฒน์ชัย : กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน: ศึกษากรณี
สินค้าอุตสาหกรรม. (Rules of Origin in AFTA : Industrial Goods) อ. ที่ปรึกษา :
รศ.ทชชมัย ฤกษ์สุด, 397 หน้า. ISBN 974-17-6988-1.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน ศึกษากรณี
สินค้าอุตสาหกรรมโดยศึกษาเฉพาะกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้าของ
อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ
กับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้าของเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือและเขต
เศรษฐกิจยุโรป

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมในเขต
การค้าเสรีอาเซียนยังมีวิธีการแสดงที่มาของแหล่งกำเนิดสินค้าไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่สอดคล้องกับ
หลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า กล่าวคือ ไม่สอดคล้องกับหลักความแน่นอน หลักการ
คาดการณ์ล่วงหน้าได้ หลักความโปร่งใส และหลักความโปร่งใส ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ
คือ ปัญหาทางการค้าและการผลิตภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และ
อัญมณีและเครื่องประดับ เนื่องจากหากใช้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในอาเซียน ร้อยละ 40 จะ
ทำให้อุตสาหกรรมดังกล่าวไม่สามารถผลิตได้แหล่งกำเนิดในอาเซียนได้ เนื่องจากต้องพึ่งพาการนำเข้า
วัตถุดิบจากประเทศนอกภาคีอาเซียนมากกว่าร้อยละ 60

ผู้เขียนได้เสนอว่าประเทศสมาชิกอาเซียน ควรจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้ใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลง
ในสาระสำคัญโดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพิภคอุตสาหกรรมเป็นกฎหมายเลือกทั่วไปพร้อมกับเกณฑ์สัดส่วนการใช้
วัตถุดิบภายในอาเซียนร้อยละ 40 กับสินค้าทุกรายการ โดยเฉพาะกับสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและ
เหล็กกล้า และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

สาขาวิชา...นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา...2547.....

ลายมือชื่อนิติศ. เต็มศิริ ปัญญาวัฒน์ชัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา. ทชชมัย ฤกษ์สุด

4486071234 : MAJOR LAWS

KEY WORD: RULES OF ORIGIN / INDUSTRIAL GOODS

TIAMSIRI PANYAWATANACHAI : RULES OF ORIGIN IN AFTA : INDUSTRIAL GOODS.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. TASHMAI RIKSHASUTA , 397 pp. ISBN 974-17-6988-1.

The objective of this dissertation is to study the Rules of Origin used in AFTA. It is focused on preferential rules of origin's case study on the industry of iron and steel including gems and jewelry. Also, Rules of Origin used in NAFTA and EEA must be analyzed and compared.

The research shows that the current Rules of Origin used in AFTA still have some weak points. One of those points is that they are inconsistent with basic principles of Rules of Origin which consist of Consistency, Predictability, Neutrality, and Transparency. Such inconsistencies may cause an economic problem occurring in trade and manufacturing sectors especially in industry of iron and steel including gems and jewelry. In addition, the 40% value-added criteria to determine origin used in ASEAN may not practically be applicable since more than 60% of raw materials need to be imported from non-ASEAN members.

Finally, the dissertation suggests that besides 40% value-added criteria, Change in Tariff Classification might be an alternative rule for ASEAN rule of origin especially when applying with industry of iron and steel including gems and jewelry.

Field of study.....LAWS.....

Academic year ..2004.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Tiamsiri P.

Tashmai R.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากความเมตตาของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ร่วมพิจารณาและกรุณาให้ความรู้ความเห็นทางวิชาการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เฟ็ชรศิริ เป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งและขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ทัชชมัย ฤกษ์สุด เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกรุณาตรวจพิจารณาและให้ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและรูปแบบการเขียนวิทยานิพนธ์ อีกทั้งชี้แนะข้อบกพร่องของการทำวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจและเตือนสติแก่ผู้เขียนมาโดยตลอดซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สมบุรณ์พงษ์ พุกกะเวส ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้และให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง รวมถึงให้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้เขียน รวมทั้งขอบพระคุณอาจารย์สายัณห์ จันทร์วิภาสวงศ์ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุธรรม อยู่ในธรรม ที่กรุณาให้คำแนะนำและความเห็นในทางวิชาการที่มีคุณค่า

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุนและส่งเสริมในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และต้องขอขอบคุณเพื่อนที่น่ารักทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาตลอด โดยเฉพาะคุณเพ็ญวิภา คุณประยูรท์ คุณพิพัฒน์ คุณนริจรรยา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานในกรมศุลกากร เพื่อนๆ ที่ศึกษาปริญญาโท คุณจาดุรันต์ คุณชนันภรณ์ และเพื่อนๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา คุณพงษ์พิพัฒน์และคุณจิตติภรณ์ ปัญญาวัฒน์ชัย ซึ่งเป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าเคารพรักอย่างยิ่ง หากปราศจากความรักความห่วงใยจากท่านแล้ว ข้าพเจ้าคงปราศจากโอกาสอันมีค่ายิ่งสำหรับชีวิตในการศึกษารั้งนี้ ท่านเป็นผู้ให้กำเนิดอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนและให้ความรักความห่วงใยผู้เขียนตลอดมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามความตั้งใจและมุ่งมั่นของผู้เขียน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐาน.....	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 หลักเกณฑ์และสภาพปัญหาของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้า	
 อุตสาหกรรมในเขตการค้าเสรีอาเซียน.....	9
2.1 วิวัฒนาการและแนวความคิดทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	9
2.1.1 วิวัฒนาการของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	9
2.1.2 แนวความคิดทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	13
2.1.2.1 ความสำคัญของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	14
2.1.2.2 ความหมายของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	17
2.1.2.3 วัตถุประสงค์ของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	18
(1) วัตถุประสงค์ในการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร.....	18
(2) วัตถุประสงค์อื่นๆ นอกเหนือจากการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร.....	18
2.1.2.4 ประเภทของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	21
(1) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า.....	21
(2) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า.....	21
2.1.2.5 หลักการพื้นฐานของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	22

2.1.2.5.1	หลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	22
	(1) หลักการเปิดเสรีทางการค้า.....	23
	(2) หลักการอำนวยความสะดวกทางการค้า.....	24
	(3) หลักความชัดเจน.....	24
	(4) หลักความแน่นอน.....	25
	(5) หลักการคาดการณ์ล่วงหน้าได้.....	25
	(6) หลักความเป็นกลาง.....	26
	(7) หลักความโปร่งใส.....	26
	(8) หลักการทบทวน.....	27
	(9) หลักการระงับข้อพิพาท.....	27
2.1.2.5.2	หลักการเฉพาะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า.....	28
	(1) หลักการลดหรือยกเว้นภาษีศุลกากร.....	28
	(2) หลักคืนแดน.....	28
	(3) หลักความเรียบง่ายและความประสานกลมกลืน.....	29
	(4) หลักการตรวจสอบและควบคุม.....	29
	(5) หลักความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน.....	30
2.1.2.6	โครงสร้างของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า...	31
	(1) หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	31
	(1.1) เกณฑ์สินค้าที่ได้มาจากหรือผลิตในประเทศหนึ่งประเทศเดียวทั้งหมด.....	31
	(1.2) เกณฑ์การแปรสภาพอย่างเพียงพอหรือการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ.....	32
	(1.2.1) เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงการจำแนกพิกัดศุลกากร....	34
	(1.2.1.1) การเปลี่ยนตอน.....	36
	(1.2.1.2) การเปลี่ยนประเภทของพิกัด.....	36
	(1.2.1.3) การเปลี่ยนพิกัดไปยังประเภทพิกัดย่อย.....	36
	(1.2.1.4) การเปลี่ยนพิกัดไปยังประเภทที่แยกออกมา	36
	(1.2.1.5) การเปลี่ยนพิกัดไปยังพิกัดย่อยที่แยกออกมา	36
	(1.2.2) เกณฑ์การกำหนดกระบวนการผลิตเฉพาะ.....	37
	(1.2.3) เกณฑ์การกำหนดอัตราส่วนมูลค่าเพิ่มหรืออัตราตามราคา	38

(1.2.3.1) หลักสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ.....	38
(1.2.3.2) หลักสัดส่วนการใช้วัตถุดิบนำเข้า.....	38
(1.2.3.3) หลักมูลค่าของชิ้นส่วน.....	38
(2) หลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	41
(2.1) เกณฑ์ขั้นต่ำ.....	41
(2.2) หลักการรวบรวมหรือสะสม.....	41
(2.3) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสม.....	42
(2.3.1) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมทั้งหมด.....	42
(2.3.2) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมบางส่วน.....	42
(2.4) เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยหรือการแปรสภาพอย่างง่าย.....	44
(3) กฎว่าด้วยการตราส่งโดยตรง.....	46
(4) หลักฐานทางเอกสาร.....	46
2.2 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีศุลกากร พิเศษที่เท่ากันในเขตการค้าเสรีอาเซียน.....	47
2.2.1 วัตถุประสงค์และขอบเขต.....	48
2.2.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	51
2.2.2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	51
(1) เกณฑ์สินค้าที่ผลิตหรือได้มาจากวัตถุดิบภายในประเทศหนึ่ง ประเทศเดียวทั้งหมด.....	51
(2) เกณฑ์มูลค่าเพิ่มหรือการกำหนดอัตราส่วนมูลค่าเพิ่ม.....	52
2.2.2.2 หลักเกณฑ์การตราส่งโดยตรงจากประเทศสมาชิก.....	56
(1) หลักเกณฑ์ซื้อตรงส่งตรง.....	56
(2) หลักเกณฑ์ซื้อตรงส่งผ่าน.....	57
(3) ข้อยกเว้นหลักเกณฑ์การตราส่งโดยตรง.....	58
(3.1) กฎ Back to Back.....	58
(3.2) กฎ Sale Invoice or Re-invoicing.....	60
(4) การแสดงสินค้าในงานแสดงสินค้า.....	61
2.2.2.3 หลักฐานทางเอกสาร.....	62
2.2.3 หลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	62
2.2.3.1 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสม.....	62
2.2.3.2 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเฉพาะอย่าง.....	67

2.2.3.3 การปฏิบัติต่อหีบห่อ.....	67
2.2.4 มาตรการศุลกากรในการพิสูจน์และการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าตาม ระเบียบปฏิบัติในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงว่า ด้วยการใช้อัตราภาษีศุลกากรพิเศษที่เท่ากันของอาเซียน.....	68
2.2.4.1 มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า.....	68
2.2.4.2 มาตรการประสานและทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการ ศุลกากรในส่วนการพิสูจน์และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	69
2.2.4.2.1 มาตรการที่ทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการศุลกากรใน ส่วนการพิสูจน์และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	70
(1) หน่วยงานที่มีอำนาจออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า...	70
(2) การยื่นคำขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	70
(3) หลักเกณฑ์ในการยื่นใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	73
(4) ข้อยกเว้นในการยื่นใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	73
2.2.4.2.2 มาตรการประสานพิธีการศุลกากรในส่วนการพิสูจน์ และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	74
(1) หลักฐานทางเอกสารศุลกากรร่วมกัน.....	74
(2) กระบวนการตรวจสอบร่วมกัน.....	74
(3) กระบวนการควบคุมร่วมกัน.....	77
2.2.5 มาตรการที่เกี่ยวกับการคืนอากร.....	78
2.2.6 องค์กรกำกับดูแล.....	79
2.2.7 มาตรการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน.....	81
2.2.8 มาตรการการระงับข้อพิพาท.....	82
2.2.9 มาตรการการทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	83
2.3 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมเฉพาะรายสาขาที่มีผลกระทบ หากใช้เกณฑ์การคำนวณสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในอาเซียน.....	84
2.3.1 อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า.....	84
2.3.1.1 ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า.....	84
2.3.1.2 กระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า.....	85
2.3.1.3 การลดอัตราภาษีศุลกากรของสินค้าเหล็กและเหล็กกล้า.....	87
2.3.1.4 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและ เหล็กกล้า.....	87

2.3.1.5 ปัญหาในการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยใช้เกณฑ์การคำนวณสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในอาเซียน.....	89
2.3.2 อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ.....	92
2.3.2.1 ความสำคัญของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ.....	92
2.3.2.2 กระบวนการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ.....	93
2.3.2.3 การลดอัตราภาษีศุลกากรอัญมณีและเครื่องประดับ.....	95
2.3.2.4 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ.....	95
2.3.2.5 ปัญหาในการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยใช้เกณฑ์การคำนวณสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในอาเซียน.....	96
2.4 ข้อพิจารณาความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน.....	100
2.4.1 หลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	100
2.4.2 หลักการเฉพาะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า.....	104
3 วิเคราะห์กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมในเขตการค้าเสรีอื่นๆ	106
3.1 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ.....	106
3.1.1 วัตถุประสงค์และขอบเขต.....	106
3.1.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	108
3.1.2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	108
(1) เกณฑ์สินค้าที่ได้มาจากหรือผลิตในประเทศหนึ่งประเทศเดียวทั้งหมด	109
(2) หลักเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามภาคผนวก 401 ของความตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ.....	110
(2.1) เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงการจำแนกพิกัดศุลกากร.....	110
(2.2) เกณฑ์มูลค่าเพิ่มหรือการกำหนดอัตราส่วนมูลค่าเพิ่ม.....	111
(2.2.1) หลักสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค.....	111
(2.2.2) วิธีราคาซื้อขายที่แท้จริง.....	112
(2.2.3) วิธีต้นทุนสุทธิ.....	113
(3) การผลิตในดินแดนเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด.....	113
(4) สินค้าที่ไม่ได้ประกอบเข้าด้วยกันและสินค้าที่แยกประเภทตามชิ้นส่วน..	113

3.1.2.2	หลักเกณฑ์การขนส่งโดยตรง.....	116
	(1) หลักเกณฑ์การขนส่งโดยตรง.....	116
	(2) ข้อยกเว้นหลักการขนส่งโดยตรง.....	117
3.1.2.3	หลักฐานทางเอกสาร.....	117
3.1.3	หลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	117
	(1) เกณฑ์ขั้นต่ำ.....	117
	(2) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสม.....	119
	(3) วัตถุประสงค์ขั้นกลาง.....	119
	(4) วัตถุประสงค์ทางอ้อม.....	120
	(5) สินค้าและวัตถุประสงค์ทดแทน.....	121
	(6) อุปกรณ์ประกอบ ชิ้นส่วนสำรองและเครื่องมือ.....	122
	(7) การบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีก.....	122
	(8) การบรรจุหีบห่อเพื่อการขนส่ง.....	123
	(9) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเฉพาะอย่าง.....	123
	(10) การปฏิบัติการที่ทำให้ไม่ได้แหล่งกำเนิด.....	124
3.1.4	หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า...	125
3.1.5	หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและ เครื่องประดับ.....	128
3.1.6	มาตรการศุลกากรในการพิสูจน์และการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าใน เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ.....	129
3.1.6.1	มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า.....	129
3.1.6.2	มาตรการประสานและทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการ ศุลกากรในส่วนการพิสูจน์และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	129
3.1.6.2.1	มาตรการที่ทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการศุลกากรใน ส่วนการพิสูจน์และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	130
	(1) หน่วยงานที่มีอำนาจออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	130
	(2) การยื่นคำขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	130
	(3) หลักเกณฑ์ในการยื่นใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	130
	(4) ข้อยกเว้นในการยื่นใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	131
3.1.6.2.2	มาตรการประสานพิธีการศุลกากรในส่วนการพิสูจน์และ การออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	132

(1) หลักฐานทางเอกสารศุลกากรร่วมกัน.....	132
(2) กระบวนการตรวจสอบร่วมกัน.....	132
(3) กระบวนการควบคุมร่วมกัน.....	135
(4) การปฏิเสธผลประโยชน์หรือการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร	137
(5) การทำเครื่องหมายประเทศแหล่งกำเนิด.....	137
(6) กระบวนการในการทำคำวินิจฉัยล่วงหน้า.....	139
(7) กระบวนการทบทวนและอุทธรณ์คัดค้านการกำหนดแหล่งกำเนิด	141
3.1.7 มาตรการที่เกี่ยวกับการคืนอากร.....	141
3.1.8 องค์กรกำกับดูแล.....	142
3.1.9 มาตรการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน.....	143
3.1.10 มาตรการการระงับข้อพิพาท.....	144
3.1.11 มาตรการการทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	145
3.1.12 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในขอบเขตของการตอบโต้การทุ่มตลาด.....	145
3.1.12.1 บทบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด.....	145
3.1.12.2 บทบัญญัติการเก็บภาษีตอบโต้การหลบเลี่ยงการใช้มาตรการ การทุ่มตลาด.....	146
3.1.13 ข้อพิจารณาความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ.....	146
3.1.13.1 หลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	146
3.1.13.2 หลักการเฉพาะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษ ทางการค้า.....	150
3.2 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตเศรษฐกิจยุโรป.....	151
3.2.1 วัตถุประสงค์และขอบเขต.....	151
3.2.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	153
3.2.2.1 เกณฑ์สินค้าที่ได้มาจากหรือผลิตในประเทศหนึ่งประเทศเดียวทั้งหมด.....	154
3.2.2.2 เกณฑ์การกำหนดกระบวนการผลิต.....	155
(1) เกณฑ์การกำหนดกระบวนการผลิตที่เพียงพอ.....	155
(2) เกณฑ์การกำหนดกระบวนการผลิตที่ไม่เพียงพอ.....	155
3.2.2.3 หลักเกณฑ์ในเรื่องดินแดน.....	158
(1) หลักดินแดน.....	158
(2) หลักการขนส่งโดยตรง.....	161

(3) การแสดงสินค้าในงานแสดงสินค้า.....	162
3.2.2.4 หลักฐานทางเอกสาร.....	163
3.2.3 หลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	163
3.2.3.1 เกณฑ์ขั้นต่ำ.....	163
3.2.3.2 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสม.....	164
3.2.3.3 วัตถุประสงค์หรือส่วนประกอบทางอ้อม.....	166
3.2.3.4 Unit of Qualification.....	167
3.2.3.5 อุปกรณ์ประกอบ ชิ้นส่วนสำรองและเครื่องมือ.....	168
3.2.3.6 ชุด (Sets).....	169
3.2.3.7 การแบ่งแยกในทางบัญชี (Accounting Segregation).....	170
3.2.4 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า.....	171
3.2.5 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ.....	174
3.2.6 มาตรการศุลกากรในการพิสูจน์และการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ เขตเศรษฐกิจยุโรป.....	176
3.2.6.1 มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า.....	176
3.2.6.2 มาตรการประสานและทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการ ศุลกากรในส่วนการพิสูจน์และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	177
3.2.6.2.1 มาตรการที่ทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการศุลกากรใน ส่วนการพิสูจน์และออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	177
(1) หน่วยงานที่มีอำนาจออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า....	177
(2) การยื่นคำขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	177
(3) หลักเกณฑ์ในการยื่นใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	181
(4) ข้อยกเว้นในการยื่นใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	182
3.2.6.2.2 มาตรการประสานพิธีการศุลกากรในส่วนการพิสูจน์และ ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า.....	183
(1) หลักฐานทางเอกสารศุลกากรร่วมกัน.....	183
(2) กระบวนการตรวจสอบร่วมกัน.....	184
(3) กระบวนการควบคุมร่วมกัน.....	186
(4) การปฏิเสธการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร.....	187
3.2.7 มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการคืนอากร.....	187

3.2.8	องค์กรกำกับดูแล.....	189
3.2.9	มาตรการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน.....	189
3.2.10	มาตรการการระงับข้อพิพาท.....	190
3.2.11	มาตรการการทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	191
3.2.12	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในขอบเขตของการตอบโต้การทุ่มตลาด.....	191
3.2.12.1	บทบัญญัติการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด.....	191
3.2.12.2	บทบัญญัติหรือมาตรการการเก็บภาษีตอบโต้การหลบเลี่ยงการใช้ มาตรการการทุ่มตลาด.....	194
3.2.13	ข้อพิจารณาความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้าในเขตเศรษฐกิจยุโรป.....	196
3.2.13.1	หลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	196
3.2.13.2	หลักการเฉพาะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษ ทางการค้า.....	200
3.3	ตารางเปรียบเทียบกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และเขตเศรษฐกิจยุโรป.....	202
4	วิเคราะห์แนวทางกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมที่เหมาะสม สำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน.....	203
4.1	วิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน.....	203
4.1.1	วัตถุประสงค์และขอบเขต.....	203
4.1.2	หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิด.....	204
4.1.2.1	หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	204
	(1) เกณฑ์สินค้าที่ผลิตหรือได้มาจากวัตถุดิบในประเทศหนึ่งประเทศ เดียวทั้งหมด.....	204
	(2) เกณฑ์มูลค่าเพิ่มหรือสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในอาเซียน.....	205
4.1.2.2	หลักเกณฑ์การตราส่งหรือขนส่งโดยตรง.....	215
	(1) หลักเกณฑ์ซื้อตรงส่งตรง.....	215
	(2) หลักเกณฑ์ซื้อตรงส่งผ่าน.....	215
	(3) ข้อยกเว้นหลักเกณฑ์การตราส่งหรือขนส่งโดยตรง.....	216
	(3.1) กฎ Back to Back.....	216

4.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าที่เหมาะสม.....	239
4.3 หลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับที่เหมาะสม.....	241
4.4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของเขตการค้าเสรีอาเซียนต่อประเทศไทย.....	242
4.5 แนวโน้มในการกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทยในการเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรีในอนาคต.....	248
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	253
บทสรุป.....	253
ข้อเสนอแนะ.....	264
รายการอ้างอิง.....	268
ภาคผนวก.....	275
ภาคผนวก ก นิยามศัพท์.....	276
ภาคผนวก ข กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับ CEPT- AFTA.....	281
ภาคผนวก ค กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของ NAFTA.....	301
ภาคผนวก ง กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของ EEA.....	334
ภาคผนวก จ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของ WTO.....	361
ภาคผนวก ฉ ตารางโครงสร้างอัตราภาษีของสินค้าเหล็กและเหล็กกล้าและอัญมณีและเครื่องประดับในปัจจุบัน.....	372
ภาคผนวก ช Proposal of Iron and Steel Industry Reps (Indonesia, Malaysia and Thailand) (TF-ROO Meeting ครั้งที่ 11) พิกัดศุลกากรตามระบบฮาร์โมนไนซ์ ดอนสินค้าที่ 71-73.....	378
ภาคผนวก ซ ตารางเปรียบเทียบกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และเขตเศรษฐกิจยุโรป.....	383
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	397

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1.	เกณฑ์การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า.....	40
2.	ตัวอย่างในการคำนวณสัดส่วนวัตถุดิบของอาเซียน โดยวิธีทางตรงและทางอ้อม.....	54
3.	หลักเกณฑ์การตราส่งโดยตรง.....	57
4.	ข้อยกเว้นหลักเกณฑ์การตราส่งโดยตรง.....	58
5.	กฎ Back to Back Form D	59
6.	กฎ Sales invoice or Re-invoicing	61
7.	กรณี Full Cumulation.....	66
8.	กรณี Partial Cumulation.....	67
9.	องค์กรกำกับดูแลในเขตการค้าเสรีอาเซียน.....	81
10.	โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมเหล็ก.....	86
11.	กระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมเจียรไนเพชรและพลอย.....	94
12.	กระบวนการผลิตเครื่องประดับ.....	94

สารบัญตาราง

ลำดับที่	หน้า
1. อัตราภานำเข้าสินค้าเหล็กของไทยในปัจจุบัน.....	370
2. อัตราภานำเข้าสินค้าเหล็กภายใต้กรอบการค้าเสรีอาเซียน.....	372
3. โครงสร้างต้นทุนการผลิตสินค้าเหล็ก.....	90
4. แหล่งนำเข้าสินค้าเหล็กและเหล็กกล้า.....	91
5. อัตราภานำเข้าที่เก็บจริงของสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย ปี พ.ศ.2547.....	374
6. อัตราภานำเข้าที่ปรับลดตามข้อผูกพัน CEPT ของสินค้าเพชร (AHTN :7102).....	374
7. อัตราภานำเข้าที่ปรับลดตามข้อผูกพัน CEPT ของสินค้าพลอย (AHTN :7103).....	375
8. อัตราภานำเข้าที่ปรับลดตามข้อผูกพัน CEPT ของสินค้าอัญมณีสังเคราะห์ (AHTN :7104)....	375
9. อัตราภานำเข้าที่ปรับลดตามข้อผูกพัน CEPT ของสินค้าเครื่องประดับแท้ (AHTN :7113)....	376
10. อัตราภานำเข้าที่ปรับลดตามข้อผูกพัน CEPT ของสินค้าเครื่องประดับเทียม (AHTN :7117)...	376
11. โครงสร้างต้นทุนการผลิตพลอยเจียระไน เพชรเจียระไนและเครื่องประดับเพชรพลอย.....	97
12. แหล่งการนำเข้าและมูลค่าการนำเข้าอัญมณีและแร่โลหะมีค่าที่สำคัญของไทยปี พ.ศ. 2543-2545 ..	99
13. ภาคผนวก 2 ของ EEA : บัญชีของกระบวนการผลิตที่ทำให้วัตถุดิบนำเข้ามาผ่าน กระบวนการแล้วทำให้สินค้าที่ผลิตขึ้นได้สถานะแหล่งกำเนิด (สินค้าเหล็กและเหล็กกล้า ตาม HS chapter 72-73).....	172
14. ภาคผนวก 2 ของ EEA : บัญชีของกระบวนการผลิตที่ทำให้วัตถุดิบนำเข้ามาผ่าน กระบวนการแล้วทำให้สินค้าที่ผลิตขึ้นได้สถานะแหล่งกำเนิด (สินค้าอัญมณีและ เครื่องประดับตาม HS chapter 71).....	175
15. ตารางเปรียบเทียบกว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน เขตการค้าเสรี อเมริกาเหนือ และเขตเศรษฐกิจยุโรป.....	383